

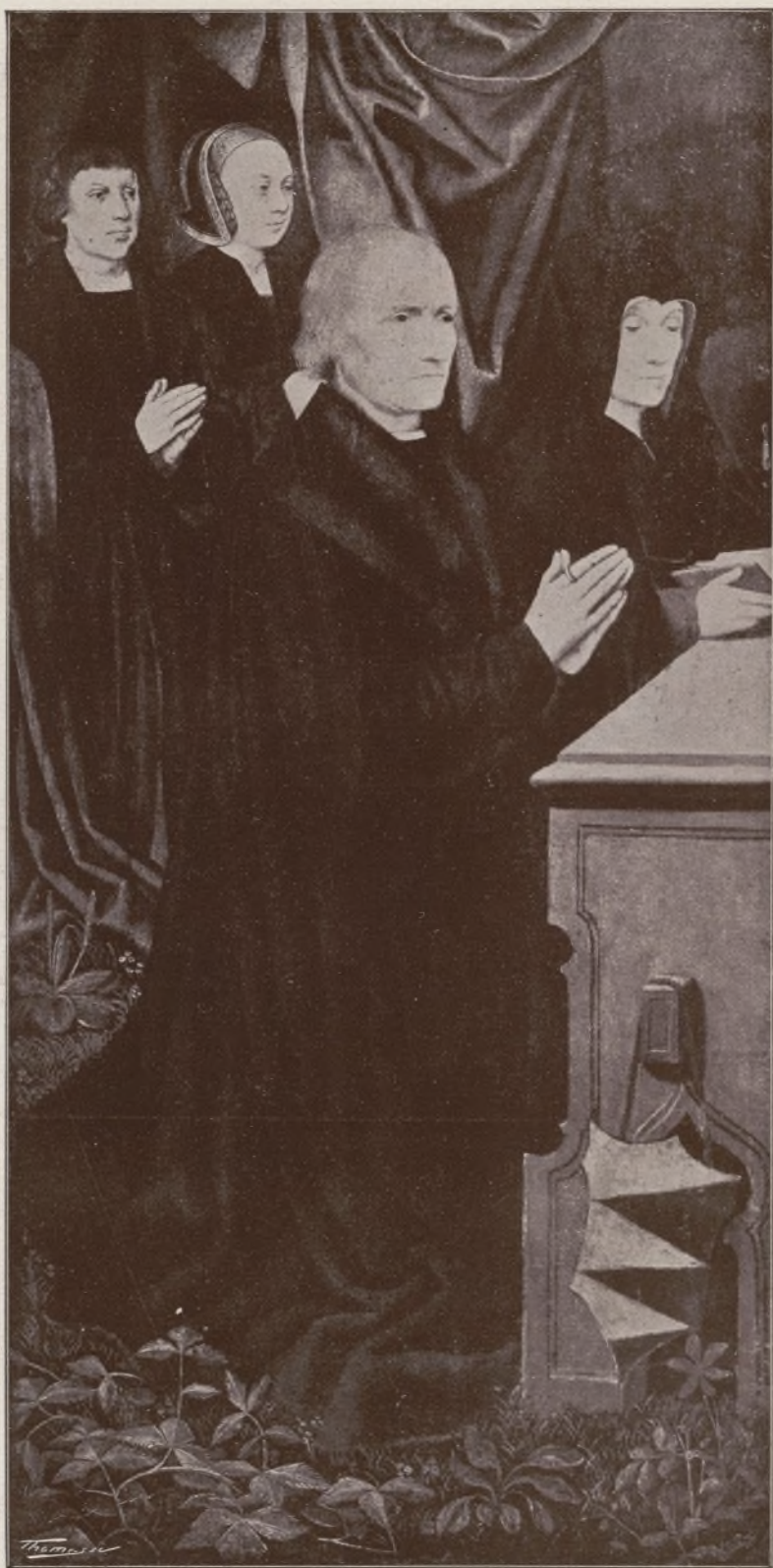
HEMEROTECA
MUNICIPAL
MADRID

«MUSEU DEL LOUVRE». ESCOLA DE
COLONIA. EXTRET DE L'OBRA LES MUSÉES
D'EUROPE, PER G. GEFFROY. LLIB. NILSSON.

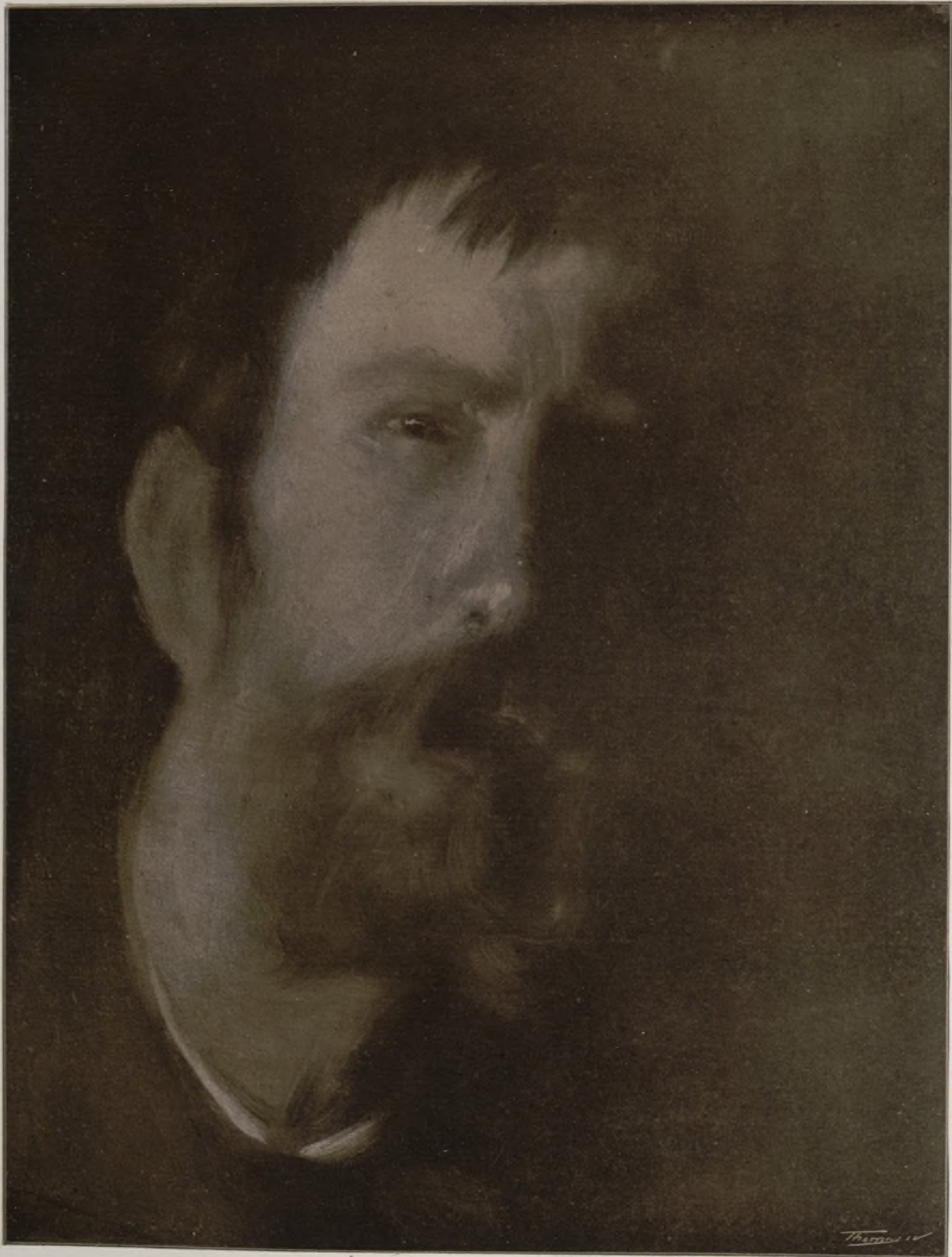
Vol. iv. N.º 92. Abril 1903

Ayuntamiento de Madrid

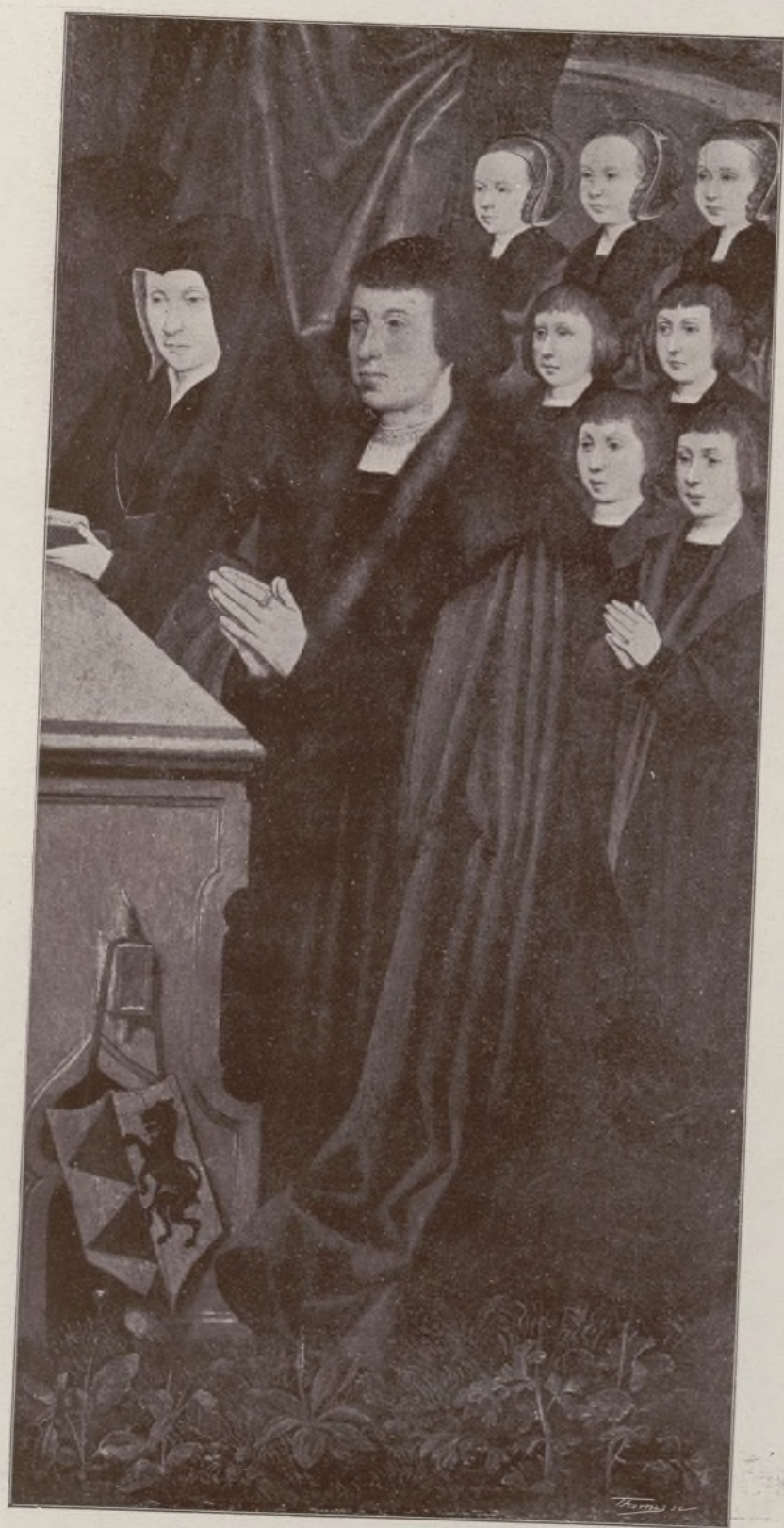

«EXPOSICIÓ D'ART ANTIC».
COLECCIÓ DE D. M. FUSTER

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

«EXPOSICIÓ D'ART ANTIC».
DIPTIC D'ESCOLA ALEMANA

Ayuntamiento de Madrid

«MORTER CATALÁ DEL SIGLE XV»
COLECCIÓ S. RUSIÑOL

Ayuntamiento de Madrid

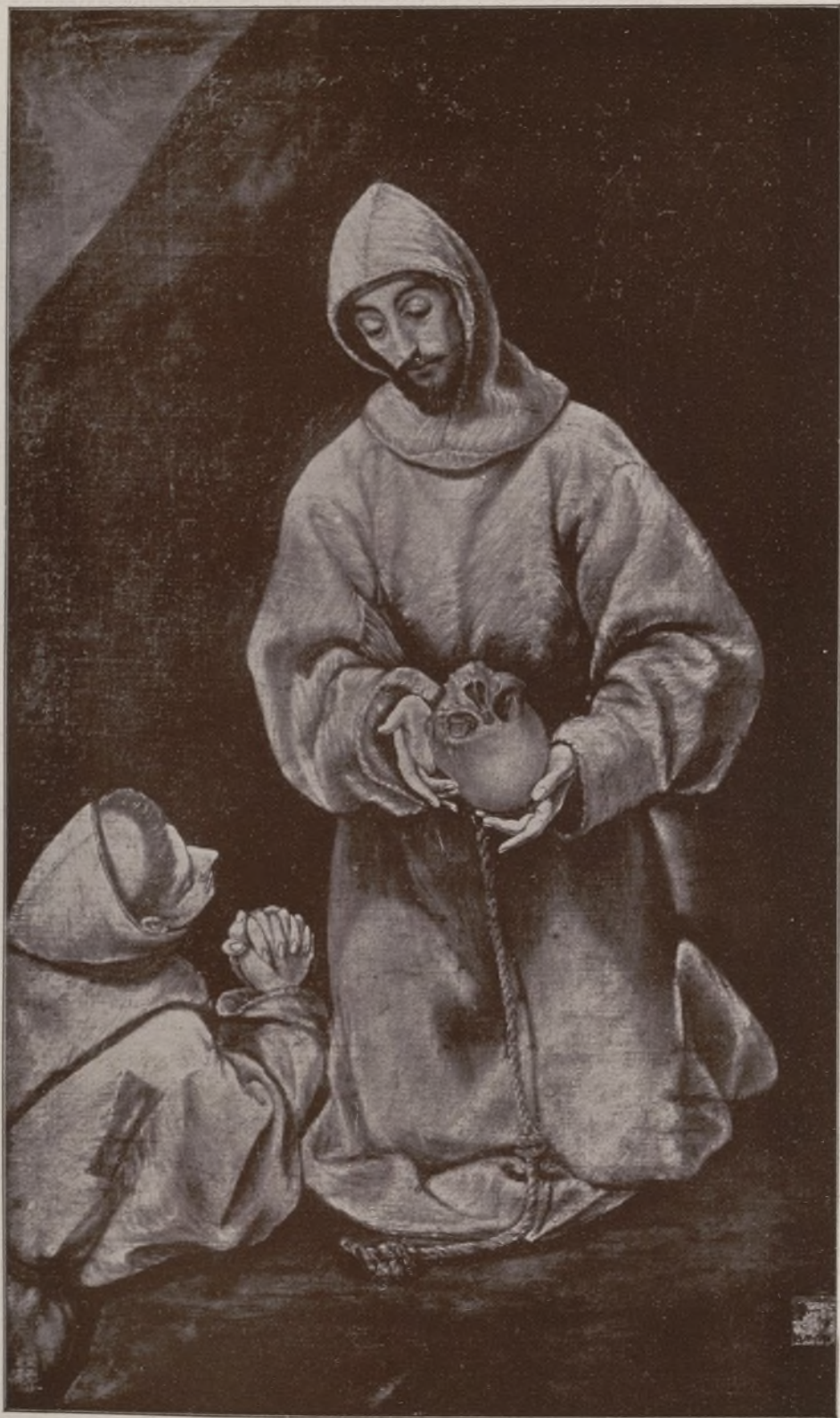

«SAN JORDI», TAPIS DE LA
AUDIENCIA DE BARCELONA

«DOLOROSA», RETAULE FOTOGRAFIAT
PER JOAN SERRAHIMA. † PROPIE-
TAT DE LA SENYORA VIUDA PONS

Ayuntamiento de Madrid

«SAN FRANCESCH D'ASSIS», PER DO-
MENICO THEOTOCÓPULI, EL GRECO.
EXPOSICIÓ D'ART ANTIC. COLECCIÓ LLUIS QUER

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid «TRIPTYCH DE VAN DER WEYDEN». COLLECTION DU
CHEVALIER MAYER VAN DER BERGH † D'ANVERS

«EL SERMÓN». CROQUIS PER H. LEROLLE

Ayuntamiento de Madrid

La Schola Cantorum de Paris

UN veritable aconteixement ha sigut la vinguda a Barcelona d'aqueixa institució, i ne dihem aconteixement perquè fora de la Capella Russa no recordem haver sentit mai un conjunt d'artistes que'ns hagin transportat al grau màxim d'entusiasme i ens hagin fet gaudir d'aïtal manera a tots els veritables fidels del Art.

Malgrat no haver vingut tot el conjunt que forma la *Schola Cantorum* (si be ja n'hi ha prou amb els choristes qu'han vingut pera poderlos judicar i admirar) i de no haverlos pogut sentir en son veritable medi o sigui sota les majestuoses naus d'un temple o al menys en una sala de concerts que reunís bones condicions aústiques de les que per dissort no están dotades les de nostres teatres, i sobre tot no havent pogut fer una *selecció rigurosa* del auditori que te que assistirhi a festes semblants, hem pogut assaborir malgrat aqueixos inconvenients les filigranes en que converteix la *Schola Cantorum* de París les mes hermoses produccions dels grans músics que'l mon musical del segle xx admira i venera.

Desde els antecessors de Bach de quins autors apenas tenia el nostre públic la mes insignificant notícia, fins al Renaixement musical personificat per Bach, Mozart, Beethoven i Gluck i arribant als moderns contemporanis, la seria institució francesa els ha rendit el mes digne i solemnia tribut de veneració. Havem notat que l'institució parisenca posa particular interès en casi totes sas audicions de fer un veritable i justíssim acte de propaganda de la música del genial Gluck; del que fou precursor de Ricart Wagner. ¿No indica aixó que la *Schola Cantorum* te ademés del fi de vulgarisació de la música, un altre no menys d'elogi com es el de preparar el camí als que volen penetrar en la essència del portentós drama wagnerià?

Solzament l'audició del quint acte d'Armida fá per sí sol prou favor a la *Schola Cantorum* que sigui alabada de la manera mes entusiasta, per tots els que varem tenir la sort d'aplegarnos en el Teatre Nove-tats la tarde del 22 de Mars últim.

.

Digne de la fama que li dona el mon musical es lo director M. Charles Bordes, puig si son molts els seus coneixements tècnics no ho es menys notable lo gust exquisit de les obres que fa executar a sa corporació. Prova lo que dihem que si no arriba a esser la vinguda del director de la *Schola* am lo famós *quartet* de solistes en el mes d'Octubre del 1901 i'ls

dos concerts qu'havem sentit en lo més de Mars, encara estaria pera descobrir en Carissimi, un dels autors que mes influeix en l'estil monòdic i que dona veritable força al recitatiu i al mateix temps gran interès al acompanyament d'orquestra. La *Deploració* final de *Jephthé* n'es una mostra.

El *quartet* de solistes de la *Schola Cantorum* format per Mlle. Marie de la Rouvière, Mlle. Marthe Legrand, M. Jean David i M. Abbert Gebelin, es un conjunt de artistes que fan honor a l'institució parisenca. Bach, Rameau, Beethoven, Gluck, Carissimi i tans altres no trobarán sens dubte gaires *quartets* que'ls interpretin tan justament. Poques impressions hem rebut com la que ens doná el baix Albert Gebelin en l'hermosa lamentació de Carissimi «O vulnera doloris.»

I ja que parlém d'impressions! que poques ne brá'l públic que l'emocionin com l'audició del quint acte de l'ópera «Armida» de que avans parlavem. Impossibile es descriure millor am la sencillesa de medis que tenia Gluck, el sentiment dramàtic i la poesia encisadora dels personatjes de la *Gerusalemme liberata*, d'en Torquato Tasso. El dúo *Aïmons-nous* (dit magistralment per la Rouvière i en David), la *gran xacóna*, la delicada *siciliana*, les hermoses estrofes dels corifeus i'ls comentaris del chor igual que'n les tragedies gregues i sobre tot la gran escena final son d'una intensitat dramática que sols trobem en Wagner.

Gluck se'ns presenta en aqueixa obra com un co-neixedor grandió dels efectes de sonoritat (com per exemple, els acords finals de l'obra), inventor de riques melodies, sentint ab tota sa magnitud els bells episodis d'Armida i Renaud, dominant per complert les lleis de l'armonia i expressant les tendres queixes de la protagonista ab una elegancia i distinció que evoquen el recort dels plechs de les magestuoses túniques ab que'l poble grech cobria sas figures i que ab sa sobrietat ens donan idea d'una estètica que cap altre poble ha possehit. Artista de temperament revolucionari, el primer que fa desapareixer de les taules del teatre, el gran ball ab que'ls empresaris del segle xviii obligavan a l'autor a terminar la representació (proba de la migrada cultura del públich d'aquella época), el primer que dona veritable importancia a son colaborador el poeta i que al mateix temps dona un paper molt més digne a l'orquestra, ennoblintla i treientla del lamentable estat d'acompanyament perpetuo, estat que feia anomenar irònicament a Ricart Wagner, la *gran guitarra*,

«DANS LE CHOEUR», PER H. LEROLLE

Ayuntamiento de Madrid

MUSEO MUNICIPAL
MADRID

no fentla cómplice solzament de les divagacions de una tiple o un tenor en la insípida *aria* o en l'incolora *cavaletta* ab que'ls autors no escribian més que pera fer lluhir les facultats vocals de determinats cantants, pero mai pera fer sentir al públic el drama intens que dona veritable vida a una obra, que fa sentir al auditori les emocions, estats patètics que la paraula no pot expressar, que'ns posa en situació i ens fa compenetrar ab l'idea no solzament de l'autor, sinó que fins ens fa *viure* (permesa sigui la paraula) i ajuntarnos ab les alegríes i dolors dels personatjes, en un mot, ens fa sentir el drama líric.

Tot aixó i moltes més apreciacions de que no parlarem per mancar nos l'espai, hem trobat en Gluck i tot aixó ens ha fet sentir la *Schola Cantorum*. El quint acte d'*Armida* com hem dit avans, se pot contar entre aquelles emocions veritablement artístiques que han sentit els filarmònics barcelonins, i hermós era el contemplar que molta part del públic que en trista i vergonyosa fetxa pera l'història de la música, havia esclatat en forts xiulets en el estreno a Barcelona d'aquella altra sublimitat del gran mestre clàssic, de la magestuosa *Ifigenia a Taurida*, interpretada de la manera menys respectuosa, s'entusiasmava, reconeixia i admirava'l geni de Gluck, i nosaltres ens felicítavem al veure confirmat el judici que teníem d'aquella *gran sala de reunions i espectacles* ahont no es possible la renaixensa d'un públic intoxicat encara ab l'*Spirto Gentile*, el *Oh paradisso* i el *Vechia simarra*.

Una de les qualitats més hermoses de la *Schola Cantorum* es la diferenta interpretació que dona a cada autor, distingint-se de les institucions corals que corren avui dia, que si be es molt que contin en son repertori obres de veritable mérit artístic, la manera d'esser cantades no fan distingir al públic la diferencia que va d'un Rameau a un Clavé, d'un Palestrina als cants populars d'un poble. No es que que volguem rebaixar els mérits de nostres institucions corals, puig aqueixes se troban desgraciadament en un país ahont les belles arts, una de les manifestacions que més l'ennobleixen i 'li donan veritable importancia i personalitat, no's troban protegides per les corporacions oficials i si per un cas se ocupan d'elles es de la manera més rutinaria i lamentable. El sol fet d'haver sentit a Barcelona la *Schola Cantorum* de París, tindria d'encoratjar a *nuestras clases directoras* a donar l'importancia i protecció que mereixen l'art musical i nostres institucions corals, puig ens sembla que ja havem protegit prou *tenors* i *toreros* i massa sabem la *fama indiscutible* que tenim devant de les nacions civilizadas.

La *Schola Cantorum* ademés ens ha fet sentir bellíssims motets gregorians i altres composicions d'en Palestrina, Victoria, Josquin de Pres, Roland de Lassus, sentides cansons franceses les unes filles del elegant segle xvi i altres populars harmonisades per en Tiersot que es a Fransa un dels folk-loristes més notables i es junt ab l'Ernest Reyher qui fa conèixer en les sales de Paris i de Bruselas, no sols la música popular francesa, sinó també la estrangera, de la que forman part les boïroses cansons del Nort, les serioses cansons alemanyes, les planyívoles del Volga, les *morriñas* gallegas, les que recordan el poble artista aràbic i finalment nostres hermoses cansons catalanes.

La *Schola Cantorum* rendí ademés tribut a Bach, executant sa magestuosa cantata *Resta ab nosaltres, puig la nit s'apropa*, a Beethoven en un seriós *Cant elegiach*, i als moderns Fauré, César, Franck, Bordes i Nicolau en apreciables composicions.

L'Orfeo Catalá prengué part en el segon concert, cantant juntament ab la *Schola Cantorum*, el *Santus* i *Benedictus* de la grandiosa *Missa del Papa Marcello* de Palestrina, el dialect espiritual, *Domine puer meus jacet* d'en Bordes, obra que si be es mancada de sabor religiós, la fa recomanable, son gran treball armònic i el *Divendres Sant* d'en Nicolau, obra ja molt coneguda per nostre públic.

Felicitem i admirem a la *Schola Cantorum* de Paris, i en particular a son director el Mtre. Charles Bordes i li preguem que no sigui aquesta sa última visita a Barcelona, puig ab gaires impressions com las de sos concerts, la evolució musical que tant necessita nostre públic, se farà ben remarcable i poc a poc ens anirem convencent de que encara ens falta molt pera podernos preciar de públic il·lustrat i anar aparellats ab els de les altres nacions.

Un altra manifestació artística havem sentit en Mars passat, lo famós *Quartet Tschec*. El públic va ovacioná als prodigiosos artistes bohemis en totes les obres que van executar, però ahont l'entusiasme va arribar al deliri fou en l'*andante con variazioni* del *Quartet en re menor* de Schubert.

Beethoven, Schumann, Dvorak i Smetana, en bellíssimes composicions patentisaren que'l artista lo mateix magnetisa l'auditori en una producció per orquesta que en el restringit marc de quatre instruments.

El públic barceloní pot agrahir al Mtre. Crickboom la vinguda a Barcelona de aquet quartet i al mateix temps pot reconèixer que pera arribar a la comprensió de la música moderna es menester haver sentit els clàssics i haverlos estudiat.

R. MORAGAS

«AU PATURAGE» MUSEU DEL LUXEMBURG (PARIS), PER H. LEROLLE

Ayuntamiento de Madrid

«LA COMUNIO», PER H. LEROLLE
Ayuntamiento de Madrid

BIBLIOTECA
MUNICIPAL
MADRID

«RETRATO DE M. ME ***»,
PER HENRI LEROLLE

Ayuntamiento de Madrid

«MARE DE DEU DEL ROSER».
ESCUPTURA DE FUSTA. COLECCIÓ DE LA
SRA. GIRAUDIER, VDA. DE MIQUEL Y BADIA

AL CEL per Jacinto Verdaguer, Pbre. †

DEDICATORIA

Als qui patexen

Appropinquavit regnum caelorum.
Math. 3, 2.

Los qui patiu en esta vall de llàgrimes
¿per qué'n contau los dies y les hores?
passarán vostres penes com un núvol
y après vos somriurà amorós y tendre
lo cel que es lo somriure del Altíssim.
Axecauhi los ulls los qui estau tristos,
allá us espera l'alegria eterna,
allá totes les llàgrimes s'axugan;
la pena es lo preludi de la Gloria.

Malalt que estás clavat de peus y braços
en lo llit espinós de l'agonia,
mira ses portes d'or. ¿Te semblan llunyes?
donchs una creu petita te'n separa.
Los qui estau desterrats y en cativeri
mirau allí la espléndida sorrida,
ahon estén ses ales estrellades
la llibertat dels Angels companyona.
Veniu á reposar sota'ls ombrívols
arbres sagrats que cap hivern esfulla
los qui us sentiú afadigats y llassos.
Orfes veniu, allá teniu un Pare,
¿los ulls que l'han de veure perquè ploran?
¿Passareu fam y set sobre la terra?
no'n passaréu ja més, d'incorruptible
menjar diví les taules son parades.
Abandonats del mon, no us abandona
qui us ha criat, sou los qui mes estima,
de sa amor n'es penyora l'Evangeli.
Pobrets de Jesucrist, que les engrunes
del calaix demanau de porta en porta,
veniu á alçar los ulls á la estrellada.
¿Veyéu eix escampall de pedreria?
es la del mostrador, la gran riquesa,
los munts d'or y de perles son á dintre,
y exa tenda d'atzur es casa vostra.

PRÓLECH

J. M. J.

Vull anar al Cel, per axó n'he escrit aquexos cants
d'anyorança. No voldria anarhi sol, per axó los pu-
blico ara y los trach á faró, tal vegada sense serne
gayre merexedors. Aquí podria acabar lo prólech
d'aquest llibre. Mes digamne alguna cosa més.

No sé quin atractiu té per les criatures lo Voliol,
aquella cuqueta rodona y vermella, que's posa en
los lliris y més encara en les mates de boix, sobre
tot en les altes montanyes. A Cerdanya l'anomenan
Margarida y á Blanes li donan lo poétich nom de
Gallineta de la Mare de Deu. D'altres insectes los
noyets ne fugen ab por y ab prou feynes los gosan
tocar; al Voliol lo cercan entre les fulles, lo cullen
com una pedra preciosa y, sense ferli mal, lo fan
servir de joguina. Quan jo era petit, á dotzenes de
vegades ab los altres noys los anavam á caçar entre
'ls lliris del hort, sobre la blancor dels quals sembla-
van talment rubins. Quan sortosament ne trobavam
un nos lo posavam joyosos á la má, que ell ab peu
llest s'afanyava á recórrer, tantost á la dreta tantost á
la esquerra, tantost de part d'amunt á la cara de la
má, tantost de part de sota. Posavam la má de dits
cap á terra y ell seguia caminant, caminant; la
clohiam y ell á les fosques trescava sense parar un
punt. Quan conexíam que's cansava de fer anar sos
peus de mosca, posavam la má de dits en l'ayre, y
ell, cercant un repeu per pendre volada, se'n pujava
amunt, amunt sempre. Quan era al cap d'amunt del
dit polsè, se trobava baix encara y s'enfilava al índex,
y quan arribava al bell cim del índex se'n pujava
al dit del cor: allí donava dues ó tres voltes y no ve-
yent un pujador més alt, s'aturava. Axecava sa clos-
ca vermella picada de negre, que's partia en dues
portelles, treya de sota unes aletes petites com dues
lleties y primes com tels de ceba, y, ajudantli á
esténdreles ab una bufada, prenia'l vol, mentres nos-
altres li deyam: Voliol, Voliol, ensényans lo camí
del Cel.

Axó meteix que jo deya á aqueix simpátich insecte, abans de sortir del paradís de la infantesa, quantes vegades ho he repetit després en lo llarch y travessós viatge de la vida! Quantes vegades ho he dit á la matinera calandria, al véurela en les primeres hores dels dies d'istiu, enarborarse com una fletxa tot cantant com fins á perdres de vista! Quantes vegades, en ma curta vida marinera, ho he dit á l'áliga de mar, al véurela encelarse entre'ls núvols de la tempesta! Quantes voltes ho he dit á les estrelles erradivoles, que mudantse de lloch, com diu la gent senzilla, semblan obrirnos la via cap amunt ab sa lluminosa estela! Quantes vegades al ensopegar una d'aquexes poques ànimes angelicals, que están de pas en lo mon com les orenetes, li he dit al véurelan sortir: Anima, bona ànima, ensényam lo camí del Cell

A la gran amor que sempre he sentida per ell, com si m'hi atragués un iman extraordinari, s'han unit, fentme d'esparó, los desenganys que he rebuts en la terra. Veusaquí l'origen y'l perquè d'aquest nou llibre, que es la segona part de les *Flors del Calvari*, germá d'aquelles aspres quexes y fill de aquelles penes y dolors. Lo Cel es la corona de la vida atribulada y la única y bella explicació del enigma de les amargors que's passen en esta vall de llágrimes. La idea del cel está íntimament lligada ab la de la creu, com la consecuencia á la premissa, com la cullita á la sembra, la flor á l'arrel y l'aureola de raigs á la testa del mártir.

Un día, Deu permeté que s'ennuolás de colp mon hermós esdevenir; passí penes tan fondes que posaren en perill la meua existencia, y tan llargues, que encara duran, y Deu-ajut fins que s'acabarán. No cal pas contarho tot; lo tracte que se'm doná sobre la terra m'obligá á cercar refugi en lo cel y per distraure mon cor y enteniment de les miserias de ací baix, me posí á contemplar ab les llágrimes als ulls la sobirana bellesa del palau de nostre Pare celestial y, encara que ab lo cor plé de neguit, me posí á cantar com los pelegrins de Terra Santa, que, dexant enrera la mar tempestuosa, los perillosos esculls de Jafa y'l poble de El-Latrun ple de llegendes tan poch falagueres com son nom, arriban á la envista de Jerusalem: *Me he alegrat de les paraules que se m'han dites: anirém á la casa del Senyor. Nos tres peus entrarán per tos atris, oh Gerusalem.* Y ¿com no cantar, ovirant més d'aprop la sortida de aquest desterro y la entrada en un sejoern hon lo neguit es desconegut? ¿Com no cantar tenint en perspectiva la regió benaventurada de les eternes alegries?

Admirable comportament lo de la divina província ab nosaltres. Ella espessament omple de pe-

dres y voreja d'espines los camins d'ací baix, perque en compte d'afectarnoshi, axequém los ulls allí dalt y á cada pas que fem vers la felicitat terrena, nos posa un entrebanch perque, vulgas no vulgas, la cerquém allá ahon es, mes ay! sempre endevades! Com més fel se barreja als plahers de la terra més s'acostan los llavis á la copa emmetzinada.

Conta Homer en la Odissea que'ls companyons d'Ulises trobaren tan bons los fruyts del lotus que s'oblidaren de sa patria, fins á no recordarsen més. Lo meteix Deu en la Sagrada Escripura feya retrets als israelites de que distrets ab les floretes del camí no li sentían grat de la terra de promissió.

L'home es un presoner sobre la terra, puix la seva ànima, per son origen y per sa fi, es tota celestial, mes es un presoner tan fet á ses cadenes, als sofriments y á la presó, que s'esglaya de sentir obrir la porta de sortida. Está tan avesat á la fosca, que trobantshi bé, la cerca, y apila demunt seu núvols de tenebres, per no veure la serena llum de les altures. No recordo quin autor ha comparada la nostra ànima á un d'aquexos bonichs papellons que rumbejan sa hermosura per los vergers en los matins de Primavera. ¡Miraulo com desplega ses ales virolades; com puja al cim dels arbres y baxa á ran de les herbes y vagarívol roda y va y ve d'una flor á l'altra á assaborir la gota de magná que duhen amagada dintre son cor. Donchs si l'agafan y li lleven les ales, no es més que una eruga fastigosa que s'arrossega per la pols. Ales, ales de fé y d'esperança per volar faltan á l'ànima en aquest temps de fredor, no pas caminadors ni crosses per caminar y menys trabes y grillons de dupte y negació per arrelarse y corsecarse en lo desterro.

Per axó creyém fer una obra de caritat, y la més gran de totes, parlant del Cel, escrivintne y cantantne. Les cançons de la cugullada y'ls refilets de la cuereta animan al llaurador que colga son grá en lo solch del goret, y la corranda que entona'l devanter anima als segadors en la sega y als viatgers que atravessan en caravana lo desert.

Cantant lo Cel crech cumplir un precepte diví: En qualsevol ciutat ahon entreu, diu Jesucrist á sos apóstols, curau los malalts y diheulos: *Lo realme de Deu está aprop de vosaltres.* (Lluch, 8 y 9.)

Ara més que may convé cantar á la afadigada humanitat la cançó de les divines esperances; ara més que may cal parlar d'una altra Gloria als qui viuen y moren per la enganyosa gloria del mon: ara més que may convé recordar als assedegats d'or que no ho es tot lo que llúu y que part d'amunt de la teulada hi ha altre or y altres bens de més valía. Cal dir als que sufrenen, que hi ha un lloch de repós;

als qui navegan, que hi ha un port segur, y als qui moren, que hi ha una resurrecció. Cal dir ben alt als richs que hi ha unes altres riqueses á guanyar fent caritat als pobres, y á aquexos, cal dirlos hi més alt encara, que hi ha uns altres bens que esperar y que's compran sufrint ab paciència les penes de aquesta curta vida y que son de eterna durada.

¿Voleu saber que es lo Paradís? posauvos tota l'aygua de la mar en lo palmell de la mà y després vos ho diré.

Un sant pare de la Iglesia assegura que'ls pobres condemnats son més atormentats pel recort del Cel que per lo foch. *Plus cælo quam gehenna torquentur.*

Oh Cel, que dolç ets per los qui tenen lo cor amargat en esta vall de miserias! Que hermós ets per los ulls que plens de llágrimes volen mirarte, que suau per lo cor afligit que sab desitjarte y amar-te! Oh! qui'm donás ales per volar á tos tabernacles! qui'm donás la veu del rossinyol per cantarte! Mes, pobres y humils com sían los himnes que en dies de prova m'inspirares, vaig á donarlos á llum, per convidar á mos germans que patexen del calzer de consolació ab que m'aconsolares.

Al estamparlos ara cambio'l títol de *Celísties* ab que foren escrits, per lo de *Al Cel!* Aquell era tal vegada més poétich, aquest es més encoratjador y sobre tot més cristià y á més, es lo títol d'un dels cántichs meus que s'han cantat més y's cantan y rodolan encara per Catalunya. Un sant religiós que l'ensenyava á més de setcents noys en la ciutat de Manresa, morí fa catorze ó quinze anys cantant aquexos mots de la resposta, que deuen fer de bon cantar en la hora de la mort: *Al cel, al cel me'n vull anar.*

Preludi

Un día somnií que era una abella
y, papellonejant per l'hort del Cel,
anava de una estrella a una altra estrella
á volves d'or cullint la dolça mel.

Anava del clavell á la vidalba,
de la Herba-de-la-creu als romanins
il·luminats per la claror d'una alba
que no han vista jamay nostres matins.

Allá la flor de Corpus que s'obria
entre mil altres flors en mitg d'un prat
me feya recordar la Eucaristia
convit hon so del Angels convidat.

Ací'm somreya una gentil poncella
que esbadellantse's convertia en flor,
en flor del paradís sempre novella
que feya cada día nova olor.

Un Angel m'ensenyava una viola
y un lliri com la Verge hermós y blanch,
aprop d'una flamanta joliola
com Jesús ab sa túnica de sanch.

D'un misteri volava á altre misteri,
d'una amor robadora á una altra amor;
com un pit se m'obria l'emisferi
dextantme beure en lo diví tresor.

Vola que vola de la rosa al lliri,
de flor en flor seguía jo'l verger,
del néctar regalat fent lo captiri
entre cántichs y música y plaher.

Ferne volia una rosada bresca,
per dir, preneune, á mos amichs del mon,
preneune un rajolí d'exa mel fresca
del alt verger hon mes delicias son.

Mes ay, mes ay, quan á plaher brescava
caygut sobre la terra'm despertí,
y en comptes de la bresca que us baxava
sols trobo les cançons que veuse aquí.

¿Voleu que vos la cante?

Miscens gaudia fletibus.

En aquest mon tothom plora,
tothom plora día y nit,
sinó les penes passades
les penes que han de venir.
També he plorades les mies
mes ara ja canto y rich;
canto les glories que espero
per los treballs que passí,
en lo camp de les espines
les flors que espero cullir.
Companys meus de cativeri,
¿no voleu captar ab mí?
Los qui plorau entre'ls pobres,
los qui frissau entre'ls richs,
los qui'ls dies del desterro
contau per los del néguít,
los passos per les caygudes,

los instants per los sospirs,
 los qui estau ab lo front núvol,
 los qui teniu lo cor trist
 ¿voleu que jo vos la cante
 la cançó del Paradís?

In principio

Cum me laudarent simul astra matutina.
 Job, 38, 7.

Mogut un jorn d'inspiració suprema
 al bell matí del mon
 volgué'l Senyor escriure son poema
 del univèrs que's desvetllava al front.

S'ofèreren per pàgines superbes
 la terra y lo cel pur;
 ella verdosa ab sa catifa d'herbes,
 ell blavejant ab son mantell d'atzur.

Desplegant y plegant ses lluminoses
 ales vol ser sa rúbrica lo llamp:
 ses miniatures volen ser les roses,
 ses lletres de color les flors del camp.

A doll á doll rajaren de sa ploma
 feta d'un raig del rioler Abril,
 l'espígol y'l timó de més aroma
 lo lliu de Florencia més gentil.

A raig á raig brollaren les estrelles
 en la serena cúpola del cel,
 ulls d'àngel que hi obrian les parpelles,
 fronts virginals al axecarse'l vel.

Foren dolços murmuris les paraules,
 y gemechs de coloma los sospirs,
 y remoreigs de cisnes sota'ls saules,
 y col-loquis de flors ab los sefirs.

Finia la posada á mitg escriure
 rodant per l'emisferi l'astre d'or:
 encara's veyá'l poncelló somriure
 que ja sos llavis desclohía flor.

Y per la verda y per la blava esfera
 brollavan les idees de son dit,
 com florida d'una altra primavera
 que enjoyava'l verger de l'infinit.

De celistia y de llum dexava rastre
 recurrent çá y enllá la creació,

y cada vers se convertia en astre,
 cada estrofa en brillant constelació.

Y cada sol dexava per estela
 sa lletra d'or ó cláusula d'argent,
 y l'àngel y l'aucell sa canticela
 ací en la pols ó dalt del firmament.

Y l'univers era un immens salteri
 que ferit per un estre sobirà
 la música adollant per l'emisferi
 ressonava en los dits de Jehová.

Vora'l breçol del home que naxia
 quan lo poema de set cants finí,
 entre onades de llum y d'armonia
 Deu meteix en sa gloria s'aplaudí.

Anem

Ja hi he navegat prou
 per les mars de la terra,
 de golfos de neguit,
 d'onades de tristesa.
 Barqueta mia, anem,
 anemsen, barca meva,
 cap á la mar del cel
 avuy que està serena.

Assí navego á rem,
 allí ho farem á vela
 sens témer los esculls,
 sens por de la tempesta.
 Ay! en la mar d'ací
 taurons hi ha y balenes,
 en la d'allí tot son
 blanquíssimes nimfees
 florides en l'atzur
 entre esgranalls d'estrelles.
 En mitg del esgranall
 lo bon Jesús m'espera.
 Anemhi tot seguit,
 anemhi, barca meva.

La nit y'l dia

Ella es morena, — demunt de sa testa
 la flor del cel — s'esbadella y s'mor:
 róssech d'estrelles — adorna sa vesta
 riu que per sorra — capdella grans d'or.

Sa cabellera — sedosa es y bruna,
son mantell blau — es de perles sembrat;
sobre son pit — lluhenteja la lluna,
com fals d'argent — entre espigues de blat.

Ros es lo dia, — sos ulls son de flama,
té per agafa — lo sol en son pit,
sa ullada ardenta — les messes inflama
sí á terra mira — de dalt del zenith.

En son viatge — sovint se estalonan
per les altures — seguint-se dels cels,
d'ell ab les flors — los jardins se coronan,
y ella l'atzur — ensementa d'estels.

Deu los casá — y es l'aurora sa filla,
té l'or del dia — y l'argent de la nit;
la llum y la ombra — la feren pubilla
y li brodaren — tots dos lo vestit.

De l'un y l'altre — les joyes rumbeja
quan en son llit — s'esparpella rihent,
de flors y estrelles — sa vesta perleja
y s'enfinestra — al balcó del orient.

Rihent allá'ns esperan
lo Maig y Abril.
¿Qui hi vol vení ab nosaltres?
¿qui hi vol venir?

II

Cristians, orenetes
de Jesucrist,
criades per la Gloria
que no té fi.
¿No sabeu que en la terra
som pelegrins?
¿no us va gelant les ales
l'hivern humit?
Lo sol que ha de escalfarnos
es lluny d'ací,
mes va arribant lo dia,
nos cal partir
com elles del desterro
d'aquest mon trist.
¿Qui hi vol vení á la Gloria?
qui hi vol venir
á niar en los arbres
del Paradís?

Les orenetes

Rapiemur cum Christo in aera.
Sant Pau.

I

Quan les fulles dels arbres
se van marcint
si no rodolan seques
per los camins,
quan ja la rosa blanca
falta al jardí
de neu per aparéixer
en algun cim,
quan arriba l'Octubre,
dexant llurs nius
totes les orenetes
á mils á mils
sobre un arbre se aplegan
en gros meeting.
Al ser allí aplegades
llençan un crit:
N'es arribada la hora,
nos cal partir
vers lo sol que s'allunya
d'aquest pais.

La via Láctea

¿Qué es aqueix riu d'estrelles
que com anell guarnit de pedres fines
cenyeix la immensitat del emisferi?
jo ho preguntí als mitólechs,
y un respongué: — Es un raig de llet de Juno
caygut mentres donava'l pit á Hércules. —
Altrem digué que Faeto al caure
de son carro de foch, un astre exintse
de son camí ordinari,
socarrimá l'espay en sa carrera.—

No gayre satisfet de la resposta
ne demanava als filósops y astrónoms.
Me respongué Aristótil: Es un núvol
de vapors sechs que més amunt del éter
cabellera de flames arrossega.
— No! digué un seu dexeble: En lo principi,
al començar lo sol los seus viatges
per la volta estelífera, son carro
dexá en lo firmament exa rodera. —
— Jo crech, digué Demòcrit,
que es la claror dels astres que á miriades
en la blavor sidérea s'acongestan
com sobre'l Nil los platejats nenúfars. —

Demaní son parer á Teofrástes
y'm respongué: — Axó es la soldadura
ab que Deu encaxá'ls dos emisferis
que forman la estrellada, per la esclatxa
que dexa lo cosit la llum de dintre
del firmament brolla y traspua á fora. —

Demaní'l seu á un vell pastor de Nuria
y'm digué que es la via de Sant Jaume
per hon, á son exemple,
les ànimes se'n pujan á la gloria.

No sabia més lletra que ses cabres,
lo vell pastor de Nuria,
mes, posí sa costesta lluminosa
demunt la d'Aristótil
y la de tots los sabís de la Grecia.

Mirant la estrellada

Pulchriora latent.

Diamants son los estels
mes del gran tresor dels cels
son no més lo que s'ovira;
los diamants son á dins,
ensenyauels, Serafins,
alçant la blava cortina.

Veuré la Ciutat d'or pur,
les dotze portes del mur,
quiscuna una margarida,
los fonaments de lleccí,
de topaci y de rubí
de carboncle y d'amatista.

Ensenyaume l'Anyell sant
que es temple y sol clarejant
que la Ciutat il·lumina,
l'alta joya y lo joyer,
la mina y lo tresorer
d'aquells munts de pedreria.

Derrera eix aparador
jo us veig á vos, oh aymador
de ma ànima adolorida,
mes puix aymador sens par
vos hi voleu desposar,
si la haguesseu d'enjoyar
sia en exa argenteria.

Pols

*Oh que poco es lo de acá,
oh que mucho es lo de allá.*

No les mireu pas, ulls meus,
d'aquest mon les vanes coses,
vanitat de vanitats,
d'aygua térbola bambolles.
Comparau sa lluhentor
ab los joyells de la gloria,
son menos que fochs follets,
son menos que grans de sorra
que posats al peu del riu
una zumzada se'n porta,
mentres lluhent allí dalt
sempre rihentes y hermoses
les llentiqueles del cel
com brillants sobre una joya.

¿Y per aquells grans de pols
perdríam esta corona?

A les estrelles

*Indica mihi quem diligit anima mea.
Cant. 1.*

Com vos sento sonar en mes orelles,
armóniques estrelles,
cascabells d'or del carro de la nit,
quan per regions d'ignotes maravelles
á volar se me'n porta l'esperit!

¡Com vos sento sonar! dolça harmonia
breçant l'ànima mia
se la'n dúu d'un espay al altre espay,
d'un día soleyós al altre día
per mars de llum que no finexen may.

En la boscuria la coloma blanca
vola de branca en branca,
jo navego allí dalt de mon en mon:
com arbre l'univers per tot arranca,
y un sol veig náixer hon un altre's pon.

Un sol que, sobirà d'altre sistema,
dúu mons per diadema
y un ample rossegall d'estels divins,
com al sortir del fons del mar la trema
porta corals y pexos argentins.

Lo Cel es lo gran riu que per arena
brillants y perles mena
al fons de sa zumzada transparent,
que magestuosa, nítida y serena
camina de llevant cap á ponent.

lo vaig seguint d'aquella mar sens riba
la onada fugitiva
de música, de vida y de claror;
de tant en tant font de claror més viva
trobo entre naus d'argent una illa d'or.

Gentil constelació com una flota
sovint del éter brota,
ses esteles d'argent entrelaçant
com la nota melódica ab la nota
de Palestrina en lo solemne cant.

Y cels ab cels més amples se escalonan
y sols que s'hi coronan
de gerarquies de satélits reys,
y seguint uns als altres se estalonan
per la brida guiats d'eternes lleys.

Mes ay! en lloch mon esperit reposa,
d'estrella més hermosa
jo cerco'ls ulls, jo us cerco á vos, mon Deu.
Oh cels ¿hon es sa tenda lluminosa
en eix desert sens fi, sí la veyeu?

Del diví altar si sou lo cortinatge
mostraume ja la imatge
que cerco aletejant de día y nit;
prou de blavor, prou de llustrós fullatge,
ensenyau-me la Flor del infinit.

Senyor, Senyor, per veures inflamada
de vostra soleyada
se daleix la meva ánima en lo mon;
¡oh! que sia una gota de rosada
que'l Sol al veure en sa mirada's fon.

La parla del Cel

Son llenguatges del desterro
los llenguatges d'aquest mon,
l'un porta drinch de cadenes,
l'altre dúu baf de presó,
l'un té mots que semblan d'odi
l'altre que son de rencor,

l'altre lladruchs de blasfemia
més ferestechs que'ls del llop.

Lo llenguatge de la patria
es festivol y sucros
es pastat de mel d'abelles
y parrupeig de colom,
de raigs de llum sense fosca
d'alegría sens tristor,
es d'aleteigs y armonies
y murmuris d'oracions,
de cants y música d'àngel
y sospirs de rossinyol,
que es la parla de la Gloria,
lo llenguatge de l'amor.

Cap al tart

La llum del jorn en grossa revinguda
d'onades d'or s'escola al occident,
entre núvols vermells escorreguda
que l'últim bes del astre rey encén.

Y s'hi aboca lo jorn com dins una urna
y s'emblaveix lo cel descolorit
dexant brotar ençá y enllá una espurna
del sol ruhent que l'occeá ha engolit.

Si de la mar minvassen les onades
be lluhirían perles al bell fons,
donchs, més y de més belles, n'ha dexades
la llum del día al traspasar los monts.

Lo raig del jorn be'n mostra d'hermosures,
totes s'amagan per dexar lluhir
als que trauen lo cap en les altures,
àngels de flama en pórtichs de safir.

¿Les flors que l'alba mostrará á pla y serra
que valen comparades á un estel?
La llum del día es per mirar la terra
la de la nit per contemplar lo Cel.

Caminant

Melior est mors, quam vita amara.

Mitg segle fá que pel mon
vaig, camina que camina,
per escabrós viarany

vora'l gran riu de la vida.
 Veig anar y veig venir
 les ones rodoladisses;
 les que venen duen flors
 y alguna fulla marcida,
 mes les ones que se'n van,
 totes se'n duen ruines.
 ¿De les que'm venen demunt
 quina vindrà per les mies?

Una barca va pel riu
 d'una riba á l'altra riba,
 fá cara de segador
 la barquera que la guía.
 Qui's dexe embarcar, may més
 torna á sa terra nadiua,
 y's desperta al altre mon
 quan ha feta una dormida.
 Barquereta del bon Deu
 no'm faças la cara trista,
 si tan meteix vens per mí
 embárcam tot desseguida,
 lo desterro se'm fá llarch,
 cuyta á durme á l'altra riba,
 que mos ullets tenen son
 y'l caminar m'afadiga.

Que'n trach?

*Talem scientiam discamus in terris
 quæ nobiscum perseveret in cælis.*
 Sant Geroni.

Del mar en los abismes
 sovint s'enfonza'l pescador de perles
 y sempre'n trau alguna. Jo m'enfonzo
 cada vesprada en la sidérea cúpula
 del éxtassis en ales,
 resseguesch les fondaries infinites
 y totes les regions del emisferi,
 y jay de mi! ¿quina gemma ne solch traure?

Oh si! oh si! la gemma que n'he treta
 gemma es de gran valia,
 no's compra ab plata ni or, ni ab cent realmes,
 es vostra amor, oh Criador altíssim,
 la perla sense preu del Evangeli.

La Lluna

*La luno es un soleu
 que ha perdú sa perruco.*
 Adagi provençal.

Del Cel un dia en la planicie blava
 se posaren los astres á dançar:
 jo no sé pas quin astre se casava
 ab no sé quina estrella
 del mon la primavera al apuntar.

La Estrella del cap vespre somniosa
 dona la má á la Estrella del matí:
 l'Orion que floreix com una rosa
 s'aparella ab lo Sírius,
 lo lliri blanch del sideral jardí.

Ab sos amants satélits giravolta
 cada amorós planeta resplendent,
 y arrossegant sa cabellera solta,
 lo vagarós cometa
 dexa estela de foch pel firmament.

Voltejan la Polar ses companyones,
 com busques d'un horari gegantí:
 prop del Tauro's rumbejan pariones
 les Hiades y Pléyades:
 lo Cisne s'acomboya ab lo Delfí.

Ab son anell immens Saturno juga
 y ab ses vuyt llunes que no minvan may;
 com un joglar tirar en l'ayre puga
 sa rutlla y ses pilotes
 que pujan y devallan per l'espai.

Vora la Lira d'or fan la sardana
 sis atxes resplandents en lo zenith,
 brillants de la Corona que Ariana
 dexá en lo Cel sospesa
 porque en son front la rumbejás la nit.

Pare del día, l Sol dança ab la Lluna
 que era allavors espléndida com ell;
 sa cara un temps com ara no era bruna,
 sos ulls guspirejavan,
 y era de raig de l'alba son cabell.

Parlavan de son garbo les estrelles,
 los metéors retreyan sa rossor,
 y com esbart de céliques abelles
 los astres festejavan
 de son jardí la enlluernanta flor.

Al sentirse llohar de tan hermosa
esbalahida dexá caure'l vel
ab que fora llavors poncella closa,
y un crit de maravella
feu ressonar la cúpula del Cel.

Lo Sol s'engeloseix, tira á sa cara
de ses antigues cendres un grapat,
que enterboleix sos ulls y la emmascara:
astre's quedá la Lluna
mes sense llum com un carbó apagat.

Desde llavors, com una flor d'aubaga,
rodant per les tenebres de la nit
sempre la Lluna pàlida s'amaga
del astre hermós del día,
si'l troba pels camins del infinit.

Plus ultra

*Estello, fai-te clara
car cerque moun camin.*

Allá d'allá del espay
he vist somriure una estrella
perduda en lo front del Cel
com espiga en temps de sega,
com al pregon de l'afrau
una efimera lluherna.
— Estrelleta, jo li he dit,
de la mar cerúlea gemma,
¿de les flors del alt verger
serías tu la derrera?
— No so la derrera, no,
no so més que una llanterna
de la porta del jardí
que creyas tu la frontera.
Es sols lo començament
lo que preñas per terme.
L'univers es infinit,
per tot acaba y comença,
y ençá, enllá, amunt y avall
la immensitat es oberta,
y ahon tu veus lo desert
exams de mons formiguejan.
Dels camins del infinit
son los mons la polsinera
que puja y baxa á sos peus
quan Jehová s'hi passeja.

Desitg

*Videbimus et amabimus.
Sant Agustí.*

¡Quina roda tan ampla y grandiosa
la roda de safir del firmament,
que la nit ab ses llágrimes arrosa
com lliri blau al cim de Fontargent!

¡Que n'es d'armoniosa sa rodada,
de dolça, d'argentina y de suau!
los qui heu un colp sa música escoltada
¿la música terrena no us desplau?

¿Donchs en quin obrador d'argentería
se tornejá lo espurnejant çafir?
Lo mæner ignorat que'l produhía
¿no'n tornarà de nous á concebir?

¿Exa corona espléndida y suprema
qui de la terra la texí al voltant?
¿Qui encastá á sa florida diadema
exos claus d'or y pols de diamant?

¿Exa mitja-taronja sobirana
qui del gran temple la ha bastida al front?
¿Qui li cenyí de llums exa capsana
claraboya estelífera del mon?

¿Qui arborá d'aqueix tálam les pilastres
y en l'altura penjá sos cobricels,
il·luminats ab ciris que son astres,
enfestonat ab flors que son estels?

¡Oh! en lo pregon del místich santuari
derrera les cortines del altar,
jo oberta veig la porta del sagrari
y una ullada de foch llampeguejar.

Del tabernacle aurífich que'ns separa,
Senyor, Senyor, arrebossau lo vel,
y dexáumela veure vostra cara,
llum de les llums, vida y amor del Cel.

Navegant

*Veni in altitudinem maris,
tempestas demersit me.
Salm 49, 3.*

I

Quan jo anava per la mar,
de Barcelona á l'Habana,
del huracá rufalós

be'n sentia de colps d'ala.
 Mes lo que'm feya patir
 era'l mal de l'anyorança,
 al véurem tants dies lluny
 de la terra catalana,
 y li deya al mariner
 que vetlla dalt de la gavia:
 — Mariner, bon mariner,
 tu que tens los ulls de l'àliga,
 ¿no veurías verdejar
 les riberes de la patria?—

II

Ara no vaig per la mar,
 aquella sols era d'aygua,
 la de la vida es pitjor
 puix es de fel y de llàgrimes.
 Les marors son més cruels
 son més feres les zumzades,
 quan me tiran per demunt
 rodoladisses montanyes;
 á no dar-me Deu la má,
 m'haurían fet de fossana.
 Encara'n veig venir més,
 la tempesta no s'acaba,
 ja decau mon esperit,
 ja brandoleja ma barca!
 Orenetes que pel Cel
 axecau tant la volada,
 ¿no les veyéu verdejar
 les riberes de la Patria?

In excelsis

Verges y sants, oh cisnes que volau
 del hemisferi en la blavor cerúlea,
 ¿no'm diriau, si us plau,
 á aqueix estany diví per hon s'hi puja?

Si s'hi puja volant
 dexáumeles un jorn les vostres ales,
 si s'hi puja estimant
 enceneume en l'amor de vostres ánimes.

¿Quin filador la ha filada,
 quin texidor la ha texida
 la tenda de setí blau
 ab que la terra s'abriga?
 Sería d'or lo teler,
 lo fil de raigs de celi

y la llençadora'l sol
 que hi barreja llum del dia,
 de llevant á sol-ponent
 tramés entre mans divines.

Excelsior

*Ad te levavi oculos meos,
 qui habitas in caelis.*
 Salm 132. 1.

Trovador de Catalunya
 vaig de castell en castell
 del pinet de la meva arpa
 dexant volar los aucells,
 fenthi cantar los idilis
 y á mos lays llençar gemechs.
 Un cap-al-tart de Desembre
 m'ensopegava'l mal temps;
 la sort me doná la espatlla,
 tot me posá mal carés.
 Jo truco de porta en porta,
 se'm tancan totes arreu,
 si alguna finestra s'obre
 com boca de carreter
 es per escupirme oprobis
 y clavarme al front los trets.

Perseguit sobre la terra
 n'axeco los ulls al Cel!
 Quins jardins tan espayosos!
 Per entre'ls brots de roser
 jo veig les cares de rosa,
 jo oviro'ls ulls de blauet.
 ¡Quina olor de setelía!
 ¡Quina alenada d'encens!
 ¡Quina música se'n vessa!
 ¡De notes quin plovisqueig!
 Jo caich de jenolls en terra,
 — Oh, Senyor omnipotent,
 á mon cor llevau les ales
 ó posaules á mos peus
 y en lo riu de les altures
 dexaume apagar la set.
 Si encara jo no'n so digne,
 oh Angelets, bons Angelets,
 puix l'arpa se m'es rompuda
 al sentir vostre concert,
 daumen una de les vostres
 dexaume la vostra veu
 y assajaré ací en la terra
 entre plors d'anyorament,
 algun dels mo's del Hosanna
 que tinch de cantar al Cel.

Ton tresor

*Ubi enim thesaurus tuus
ibi est et cor tuum.
Math. 6, 21.*

Hon tens lo tresor
allà tens lo cor.

Si tens lo tresor en terra,
ton esperit volador
perdent les ales s'hi enterra.
Si tens lo tresor al Cel
mentre assí de fulla en fulla
lo temps com flor te despulla
allí dalt naxes estel.

Hon tens lo tresor
allà tens lo cor.

Des que'm doná la creu
aquell qui ha mort en ella,
la Creu que es la clau d'or
de sa blavosa tenda:
d'ençá que m'ha vestit
Jesús ab sa llureya,
fortuna per los sants
mes per lo mon pobresa:
des que m'ha fet llençar
dels palaus de la terra
maysons d'orgull y fanch
d'hon fuy jo la oreneta,
sempre que miro'l Cel
me sembla *casa meya*.

La entrada

*Ecce ostium apertum in caelo.
Apoc. 4, 1.*

Hermós es lo Cel
bonica es la Gloria
dels cansats repós
dels pobres almoyna,
dels assedegats
riuet d'aygua dolça;
vida d'exa mort,
d'exa nit aurora
resplandor sens ombra,

bellesa sens par
sempre antiga y nova,
dia sense nit,
horitzó sens boyra,
del mártir palmó,
del soldat corona.
Mes ¿per hon s'hi va?
les ferides vostres,
Jesús, bon Jesús,
ne son la gran porta.

Corrandes

Lo Cel agrada á tots com la moneda,
com ella ab la suhor s'ha d'afanyar,
qui en vida treballant no'l vol guanyar
en la hora de la mort á fora's queda.

Aquest mon ab ses caricies
un lladre es que ab má cruel
nos va robant les delícies
que'ns esperan en lo Cel.

Del sagrari cap al Cel
un torrent d'amor hi raja,
jo avuy hi he posat lo cor,
¡se'l ne dugués la riuada!

Ben abraçat ab la Creu
del Cel jo truco á la porta,
Jesús que la estima tant
no'm dexará pas á fora.

Mariner, bon mariner,
¿m'hi vols dur á tota vela
allá d'allá de la mar
hon lo cel toca á la terra?

Cansat d'anar per lo mon
ja entrar voldria en la tenda,
en la tenda de satí
que darrera'l mar blaveja.

Spes mea in Caelo.

Un aucell hi ha en lo Cel
que sovint me'n du becada,
la becadeta es de mel
l'aucellet es la esperança.

De la nit fosca y aubaga
quan parpelleja l'estel
¿perqué la terra s'amaga?
per dexar lluhir lo Cel.

*Ad vesperum demorabitur fletus,
et ad matutinum lætitia.*
Salm 29, 6.

Lo vespre será de plors
quan se m'acabe la vida,
mes l'endemá al dematí
será de gran alegrí
quan me puntege lo jorn
de les eternes delícies.

La ditxa que ací'm donau,
Jesús, es sols una gota
de la mar que me'n guardau,
Jesús, á dalt de la Gloria.

Lo cel que atrau al auzell
mes atrau l'ánima meva
oh ¡quan hi podré volar
per no tornar á la terra!

La alegrí d'aquest mon
sempre té una nota trista
perqué allí axequéu la vista.
Les alegries hon son?

— ¿Que son, mareta meva, les estrelles?
— Son los ullets del cel
que miran nostres cors, flors ó poncelles,
si portan per son Deu d'amor la mel.
Sí li'n duhen, somriuen,
y unes ab altres sospirant s'ho diuen,
si no li'n duhen, ploran
y ¡ay! s'enfloran
de llágrimes de fel.—

— En esta vall de plors hon se t' desterra
¿donchs hon farás ton niu bon oronel?
— L'auzell que vola á fer son niu al cel
d'un branquilló'n té prou sobre la terra.—

Una llarga nit es la vida aquesta
plena de foscó,
plena de foscó, que fan més feresta
los ays de dolor.

Quan s'acabarà la nit de la vida
vindrà'l dematí,
vindrà'l dematí d'un plaher sens mida
que no tindrà fi.

Al sol que exirá cantarán l'albada
milénars d'aucells;
y entre rossinyols, pobra cugullada,
jo cantaré ab ells.

Salm d'amor

Cantem canticum amoris.
Imit.

¿Qué li diu al matí lo rossinyol á l'alba,
l'abella á la vidalba,
lo papelló á la flor?

¿Qué li diu lo llebeig á la gentil poncella,
lo serafí á la estrella?

Estimém al Senyor! Estimém al Senyor!

¿Qué diu al infantó la mare que'l gronxola,
lo lliri á la viola,
la verge al trobador?

¿Qué diu á la ciutat la Creu del asceteri,
á l'orga lo salteri?

Estimém al Senyor! Estimém al Senyor!

Lo cel breçant de nit la terra que somía
¿qué li diu? ¿Y de día
vestintla de claror?

¿Herald del temple sant, qué diu á monts y planes
la veu de les campanes?

Estimém al Senyor! Estimém al Senyor!

¿Qué li diu al palet lo riu que se l'emmena,
les ones á la arena,
l'enteniment al cor?

Lo que mar, terra y cel se diuen uns als altres
jo us ho dich á vosaltres:

Estimém al Senyor! Estimém al Senyor!

Compte

Suspice cælum, et numera stellas, si potes.
Genes. 15, 5.

A una nit bella li volguí contar
los diamants que lluhén en sa roba.
Abans compta mes flors, digué l'Abril,
l'ayre digué, primer compta mes volves;
la platja me digué, conta mos grans
y la mar afegí, compta mes gotes.
Jo de comptar parí,
no hi havia més xifres en ma nombra.

Ma corona

*Quo pungeris, inde nascitur
rosa qua coronaris..*
Sant Agustí...

I

Jo mirava aquesta nit
la corona de Ariadna,
sospesa en lo firmament
com clau de la volta blava.
En son rich aparador
talment sembla una tumbaga
de deu ó dotze brillants
barrejant les seves aygues,
collar de llums de zenit,
del emisferi garlanda.
Cada floró es un estel,
un estel com lo de l'alba,
una flor de lliri blanch
del jardí de la estelada,
que's lliga ab les altres flors
en esplèndida capsana,
diadema de la nit
la més gentil de sa tiara,
de la tiara de safir
que Deu al front li ha posada.

II

Mentres la estava mirant
ne devalla una veu dolça,
una veu dolça que'm diu:
—¿T'agrada aquexa corona?
donchs tos enemichs cruels
te la fan molt més hermosa:
una perla es cada insult,
un diamant cada afronta.
Mes aqueix s'ha de llimar
y ells ne son la llima-sorda,
dexa tallar y polir,
dexa jugar sa estisora,
dexa picar sos martells,
que es diadema costosa
la que has de dur sempre més
en lo palau de la Gloria.

Sant Francesch

Quid erit in Patria?
Sant Bernat.

Estant Francesh molt abatut
á Fra Pacífich diu un día
que li donás de son llaut
un raig de dolça melodia.

Vol puntejar son guitarró
mes nit enllá com es, no gosa,
¿Donchs qué dirá d'esta mayso
la gent del poble que reposa?

Nostre Senyor li concedeix
lo que un ingrát germá li nega,
un Serafi se li apareix
que de suaus consols l'anega.

Porta l'arquet en una má
y en altra má tendra viola.
¿Quina dolçor ne brollará
que'l cor del Sant tot s'hi gronxola?

Passa l'arquet suau y llis
sobre la corda que gemega
y en la dolçor del paradís
son esperit ses ales plega.

Plega també, bon Angelet,
plega ta dolça melodia:
no dones altre colp d'arquet
que'l Patriarca's moriria.

D'una viola celestial
Francesch ohí sols una nota.
¡Si del concert angelical
pogués sentir la orquesta tota!

Si d'eix gran riu del paradís
hagués la música sentida,
vora d'hon cull lo cor feliç
lo fruyt del arbre de la vida!

La Polar

Fundabo te in saphiris.
Is. 54, 11.

Lo Criador del mon, en lo principi,
volgué axecar un tabernacle rich
de cap á cap, per veure son imperi
en la estesa regió del infinit.
Ab carreus de topaci y d'esmeragda
fonamentá l'alcaçar de safir,
més ample que la terra y la mar fonda,
més ferm que les montanyes de granit.
Nostre Montseny no fora bo per sócol,
ni'l Pirineu altívol per pedrís,
si'l vell Monblanch pujás al Himalaya
per un de sos grahons fora petit.

Lo sol que dexa al pensament enrera
llençantse per l'espai axampladís,
si vol veure un cantó de l'edifici
ha de fer tot un día de camí.
Lo coroná de cúpula espayosa
tiara florida que's posá lá nit,
de llustrosos crepuscles circuida
perlejada d'estrelles á rahims.

Del ample frontispici del alcáçar
volgué posar un gran rellotge al mitg
fixá al centre de la órbita una estrella
que voltan les del Carro de Davit,
aquexa broca immensa del horari
que, com si fos del Criador lo dit,
al univers li va comptant les hores
que li faltan encara per morir.

Mirant al Cel

Ubi amor, ibi oculi.

I

¡Quin martiri tan cruel
fou lo de Carles Spinola,
condemnat ¡ay! á morir
de fochs dins una gran roda!
Ja'ls fexos van acostant
que han de ferli de corona,
al bell mitg hi ha un boscall dret
l'hi lligan y l'hi agarrotan.
Mes eil diu á sos butxins:
— Desfeu, si us plau, exa corda
me lliga millor lo cel
ab sa somrisa amorosa...
Qui té'l seu amor á dins
no sent lo foch per defora.—
Y recordantse del cel
ja li sembla que s'hi troba.

II

Deslligat se queda y sol
en mitg de la immensa flama,
immóvil com un pilar
ab la vista á la estelada.
Son cos s'anava fonent
com la sal dintre de l'aygua,
y com ciri vora'l foch
se morfondeix y regala.
Son esperit, passarell

que veu desferse la gavia
desplegant ses ales d'or
vers lo cel pren la volada,
y ahon tenia los ulls
no triga á tenirhi l'ànima.

Eva y la Rosa

*Abans de la culpa d'Adam les roses no
tenian espines, segons Sant Ambrós.*

La Rosa y Eva en la metexa aurora
primera enlluhernadora,
sortiren de les mans del Criador;
sortiren per la porta de la vida
dexant embadalida
la creació ab l'albada de l'amor.

¡Fresca y joliva matinada aquella!
la llum era novella,
los astres començavan á florir;
estrenava la terra tota nova
sa esmeragdina roba,
lo firmament sa arcada de safir.

Eran noves la mar y les boscuries,
no apreses les canturies
del célich rossinyol no sentit may,
los serafins al cel li responian
y anavan y venian
les músiques y cántichs per l'espai.

Quan la primera dona y la primera
gemada rosa-vera
se trobaren en mitg del paradís,
llur, cor pur é ignocent, no conexia
la negra gelosia
y llur salutació fou un somris.

La reyna de les flors está enjoyada
de gotes de rosada,
sos llavis virginals degotan mel:
tot just exida de les mans divines
encara no té espines,
com lo cor d'Eva no té encara fel.

Eran les dues celestials y belles,
bessones y poncelles,
lo papelló no havia obert son pit:
tenen sos cors tot son aroma encara,
tot son encís la cara,
tota sa albor serena l'esperit.

Sos llavis vermellosos s'acostaren
y un bes se regalaren,
sa essencia barrejant y son perfum,
y llur rosada tinta purpurina
de poma camosina
que en lo tendrívól branquilló's presum.

Retragueren llavors llur poncellatge
del cel ab lo llenguatge,
sos misteris y somnis y plahers:
tenen sempre que dirse tantes coses
les verges y les roses
ay! y aquells eran sos amors primers.

Desde'ls núvols los Angels que les veyan
cantavan y somreyan
agitant dolsament ses ales d'or;
la perla de la mar deya á la estrella:
¡Quína gentil parella
la única dona y la primera flor!

Eva ab ses mans metexes amorosa
donava aygua á la Rosa
y espurch á la ufanía del roser,
y tenir li semblava una germana
com ella sobirana
dels cors, de la hermosura y del verger.

día ¡día trist! Eva á sa amiga
ve á dirli que somriga,
puix tot plora y sospira al paradís:
ella es nua, mes ¡ay! sens ignocencia,
del arbre de la ciencia
lo fruyt ha emmetzinat son cor felíç!

Plorant també la rosa desflorida
li dona una punyida
que fa sagnar sos dits:—Tu t'has armat
per mí d'espines—ella diu quexosa:
—Y tu, respón la Rosa,
tu tens al cor l'espina del pecat!—

Amor

Ama unum in quo sunt omnia.
[Sant Bonaventura.

Ara ve lo mes de maig
regalada primavera,
de totes les seves flors
mon Amor es la mes bella.
Vindrán l'estiu y l'hivern,

no se'n veurá cap en terra
sinó la del meu Amor
que de totes es la reyna.

Si giro los ulls al cel
la comparo ab les estrelles,
boniques son les que ovir
mes totes les senyoreja,
com lo lliri als galdirons
com l'abet á les ginestes,
elles durarán mil anys
la mia Amor es eterna.

Nocturn

Benedicite stellæ cæli Domino.

Sota l'ala del cel blava é immensa
la terra com un niu está adormida.
¡Quin somni més suau! ni un bes de l'ayre
se sent entre'ls arinjols, ni una nota
del concert que animava la boscuria.
Cansada de volar l'álíga altiva
en son niu de penyals dorm y reposa;
de refilar cansada l'alloseta
posa'l cap sota l'ala entre les fulles,
y guarda per l'aurora sos arpegis.

Del santuari la orga
dèxa dormir los sons en sos registres
y'l cántich pres en sos pulmons de cuyro,
com l'arpa del convit sobre ses cordes
dèxa adormir l'encés epitalami.
La ramada de cases y masíes
que tenen la blancor de les ovelles
com al voltant del seu pastor insomne
tranquila dorm entorn del santuari,
despullat de les pompes del ofici.
No fuma l'encenser, la veu no trona
en la divina càtedra. les verges
estroncan en sos llavis la pregaria
flors que ja copsan nous aromes, bresca
d'hon la dolça mel s'ha escorreguda.

Tot dorm menys los Angels del Altíssim
que en la foscor parpellejar se veuen.
Els del astre del día ab les petjades
van encenent les llums misterioses
del formidable altar del hemisferi.
De les grades enormes de les serres
fins al cim de la volta d'hon lo Sírius
apar la excelsa clau, encendre's veuen
los ciris de la hermosa lluminaria.
De la mitja-taronja immensurable

penjan la móvil llantia de la lluna
que omple'l Cel d'una albada de celistia,
claror amiga dels placévols somnis.

De milions de ciris quan la encesa
il·lumina l'espléndit tabernacle,
la cobla angelical ab ses violes,
sos violins de cordes argentines,
ses cítares y flautes y salteris
descapdellan sos himnes al Altíssim,
que rodolan amunt de volta en volta,
de cel en cel en flúida cascada.
Mes sols la senten los infants que dormen
sota l'ala fel·le de la innocencia
y'ls que fugint del humanal desori
han fet son niu en la encinglada esplugada.
Los mundans no la senten, les orelles
que han trobat en disbauxa gatzarosa,
lo cant de les sirenes escoltívol
dignes no son d'aquexes melodies
que'ls Angels de la Gloria
dexan vessar pels àngels de la terra.

¡Gloria eterna al Senyor! de nit y dia
ressonen les divines alabances,
les del Angel ensemps ab les del home,
les de la terra ab les del cel empiri.
Oh nit, hora de pau y de misteri,
dúslí també tos himnes olorosos,
que de les ribes terrenals ombrívols
pugen á les del cel, de flama en flama,
de soley en soley, fins al abisme
de la llum increada hon irradia
de Jehovah l'altíssim tabernacle.

In domum Domini

Lætantes ibimus.

Aniré á casa del meu Pare,
ja va cayent la llarga nit,
se'm va acabant ja la pobresa
y abans de gayre seré rich;
l'or y la plata tindré en orri,
y á restalleres los safirs.
Totes les penes son passades
sinó l'amor de Jesucrist
que de les penes ne fá glories
oh paradís! oh paradís!
Jo en lo meu cor sento unes ales
que volarian sense fi.

¿Donchs perquè Deu me les hi posa
si per volar no han de servir?
¿Lo firmament que veig per fora
quan lo veuré de part de dins?
¿Quan volaré per la estrellada
blanch ametller que hi veig florir
del etern maig dolça primícia?
oh paradís! oh paradís!

Cant de la esposa

*Dilectus meus mihi et ego illi sponsabo
te mihi in sempiternum.*

La he trobada, Jesús, la he ben trobada
la font de tota amor
des que'm teniu als braços recolzada,
prenent la soleyada
d'aqueix dolcíssim Cor.

De sa ferida en l'aygua saborosa
s'abeura l'esperit:
jo so l'abella, l' seu costat la rosa;
jo so l'aura amorosa,
Jesús l'arbre florit.

A l'ombra de ses branques ensopida
¡que hi fá de bon estar!
Entre deliquis s'esvaneix la vida
com flor que ha musteida
la flama del altar.

M'aboca'l Cel mel·líflua riuada
de música y dolçors
y en sa corrent somnió embriagada
per l'éxtassis breçada
sobre cálzers de flors.

Me regalo de totes ab l'aroma,
ruxim de sucre y mel,
y ayres suaus com ales de coloma,
amunt de broma en broma
m'empenyen cap al Cel.

Dech serne aprop, que'm sembla á voladuries
sentirhi'ls Serafins,
rodolant sos arpegis y canturies
per místiques boscuries
de murta y gessamins.